

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 24 kor. Egy óra . . . 2 kor.

Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

Világ folyása.

Orosz-angol bonyodalom.

Oroszországnak semmi szerencséje sincs a hajóhadával. Nemcsak a harcztéren nem állja meg helyét, hanem minduntalan kellemetlen bonyodalmakba keveri az országot a legbékésebb és Oroszország iránt a legjobb indulattal viselkedő nemzetekkel is. Csak a nyáron történt, hogy az orosz önkéntes flotta túlkapasai miatt igen kelletlen összeütközése támadt Oroszországnak nem csupán a japánbarát Angliával, hanem a határozottan oroszbarát német birodalommal is. Az önkéntes flottán nagy mértékben túltett azonban most a balti-tengeri hajóraj, amely *Rosdesztvenszkij* tengernagy vezérlete alatt utban van a keletázsiai vizekre. Ez a hajóraj péntekről szombatira virradó éjjel valóságos tengeri csatát rögtönzött egy békésen halászó angol halászfloattal. Cselekedte pedig ezt az Északi tengeren, az angol parttól körülbelül 200 tengeri mérföldnyire. Az oroszok állítólag aknarakó japán torpedóhajónak vélték az ártalmatlan halászbárkát és majdnem fél óra hosszáig bombázták a megrémült halásznépet. A szinte érthetetlen félreértésnek, sajnos, több halottja és számos sebesültje van s a negyven halászbárkából kettőt elsüllyesztettek, a többit pedig össze-vissza lövöldözték az oroszok. Angliában igen nagy a

felháborodás e hallatlan »félreértés« miatt s az egész közvélemény a legerélyesebb eljárást követeli a kormánytól a hatalmaskodó oroszokkal szemben.

A halászok nyomban távirati jelentést tettek az esetről a kormánynak és többen közülük már Londonba is érkeztek. E szemtanuk előadása szerint a következőképpen történt a dolog:

Pénteken éjjel negyven bárkából álló hajóraj halászott az Északi tengeren, Spurnheadtől mintegy kétszáz tengeri mérföldnyire keletre. Ködös idő volt s a halászbárkák több mérföldnyi területen voltak szétszórva. Éjjel 11 és 12 óra között a halászflootta parancsnoka röptenyükkel jelt adott a hajók elindulására. Nemsokára ezután több kisebb-nagyobb hajót láttak közeledni a halászok és csakhamar fölismerték, hogy azok a balti-tengeri orosz hajóraj hajói. A hadihajók jeleket váltottak egymással és fényszóróikat a halászbárkákra irányították. A hadihajók olyan közel voltak hozzájuk, hogy a halászok látták a hadihajókon levő embereket, sőt némelyek a levegőben lóbálták a kifogott halakat és úgy kínálták őket tréfásan hallal. Szinte lehetetlen tehát, hogy az oroszok fényszóróik segítségével ne láthatták volna, hogy békés halászsokkal van dolguk.

Egyszerre csak az egyik hadihajó elkezdte bombázni a hozzá legközelebb álló halászbárkát. A halászok eleinte azt hitték, hogy az

oroszok csak vaklövéseket tesznek. Iszonyu rémületet keltett tehát köztük, mikor a bárkákra lecsaptak az ágyugolyók s több embert megöltek és megsebesítettek. A halászbárkákon rettenetes riadalom támadt. Az oroszok fényszórói szinte megvakították az embereket, akik teljesen tehetetlenül állottak a golyózapor közepe. Jó husz percig tartott a rémes bombázás. Az oroszok legalább két-háromszáz lövést tettek. Legtöbbet szenvedett a *Crane* nevű halászhajó. A kapitányának a fejét egy ágyugolyó leszakította és csakhamar holtan, szétzuzott fejjel bukott le egy matróza is. A hajó emberei egytől-egyig megsebesültek s az összevissza lövöldözött bárka végül elmerült. Elsüllyedt azonkívül még egy másik halászhajó is és több bárkának nyoma veszett. A *Crane* megsebesült embereit alig tudták megmenteni; az egyik matróznak ellőtték a kezét, a gépész pedig a mellén kapott súlyos sebet. A halászhajókon iszonyu jelenetek játszódtak le. A megsebesült és megrémült védtelen emberek szitkozódva átkozták az orosz gyilkosokat. Végre jó husz percnyi ágyuzás után az orosz hadihajók abbahagyták a tüzelést és a legnagyobb gyorsasággal tovaevettek.

A sebesültek és holtak számát még nem állapították meg pontosan, mert több halászbárkának nem tudják a hollétét. A halászok többnyire Hullba valók s az ottani kikötőben megrázó jelenetek játszódnak le. A part men-

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

Az éhező ételt kap.

Irta: *Dawis H. R.*

A fiatal Van Ribber egy napon — elvei ellenére — sétát tett a városban, csupán ügyvédjének erélyes felszólítására, aki aláírását akarta kikérni több fontos iratra. Már öt év óta nem volt délre a Washington Squarétól s csak akkor bámulhatta a feje feletti felhőkarczólokat s a körülötte levő óriási sürgéstorgást a bevándorló idegen leplezetlen érdeklődésével, amikor a fővonaton átutazott, vagy a City Hall Squaren keresztülsetett. A környezet újdonsága tetszett neki s miután ügyeit elintézte, elhatározta, hogy sétáját most a Broadwayn teszi meg s nem a Fifth Avenuen, rendes sétahelyén. A járókelők azonban folyton beleütköztek s ha egy utcán átment, mindig annak a veszélynek volt kitéve, hogy valamely kocsi el találja gázolni. Csakhamar elvesztette türelmét és sietett, oly gyorsan, amint csak lehetett, hogy a Club up town-ba meneküljön.

— Halló, Van Ribber! — kiáltott reá egy ismerőse, mellette elsurrannva. — Miféle szel hozta önt ide? Eltévedett talán?

— Én azt hiszem, — felelte Van Ribber. — Nagyon hálás lennék, ha megmondaná nekem, hogyan juthatnék minél előbb vissza a civilizációhoz?

— Szálljon fel a fővonatra a Park Placcon! — kiáltotta vissza siető barátja s azzal eltűnt a tömegben.

Az up town-i idegen, ámbár nem tudta,

hogy hol keresse a Park Placet, sőtét ösztönét követve, mégis befordult egy mellékutczába. A sarkon egy züllött, toprongyos, vörösszemű egyén toppant elébe, egypár centért könyörögve, melyen reggelit vehessen magának.

— Chicagotól az egész uton gyalog jöttem, — panaszkolta a koldus — és huszonnégy óra óta semmit sem ettem!

Van Ribber akaratlanul visszahökkenett egy kissé, mintha az egyén valami ragályos betegséggel volna megverve, aztán gyorsan egy quartert adott neki s azzal tovább ment, be sem várva a hálálkodást.

— Szegény ördög! — gondolta Van Ribber. — Egész napon át koplalt! — Szinte hihetetlen! — Bárhogyan is törte magát, nem tudta elképzelni ezt s a dolog annyira meghatotta, hogy elérékenyülve visszatért, hogy a koldusnak adjon valamit. Van Ribbernek nagyon furcsa fogalmai voltak a dinert illetőleg. Azt nem tudta, hogy vannak helyek, ahol egy quarterért rendes ebédet lehet kapni, amely pecsenyéből, három főzelékből és tésztából áll. Az ő szemében egy quarter még borraivalónak sem volt elég a pinczér részére, aki feltálalta az ebédet.

A rongyos ember Van Ribber szemeláttára megállított három urat, akik közül kettő adott is valamit neki; majd megpillantva Van Ribbert, elébe ment s egyhangu mormogással elmondta megindító történetét. Látszott, hogy nem ismerte fel Van Ribbert, aki most egy fél dollárt adott neki s azzal a megnyugtató gondolattal ment tovább, hogy most már mégis csak ehet valamit ez az ember, ha mást nem, legalább villásreggelit.

Van Ribber még mindig nem volt tisztá-

ban azzal, hogy milyen irányban haladjon, hogy a Park Placera juthasson. Minden tíz perczen ugyanazon a helyen találta magát, ahonnan kiindult s éppen tanácstalanul nézett körül, amikor a kéregető újból üdvözölte őt. Alig tekintett rá Van Ribber, a koldus nyugtalanodni kezdett. Nem volt ugyanis tisztában azzal, hogy vajjon megszólította-e már ezt az urat. Van Ribbernek pedig — mialatt pénztárczája után nyult — az a gonosz gondolata támadt, hogy lépze viszi ezt az embert!

— 24 óra óta nem evett semmit? Szent Isten! — dűnyögte a klubtag résztvevően — és pénze sincs önnek?

— Egy centem sincs! — sóhajtotta, — az ájulás környékez. Sir, segítsen rajtam, oly keserves a koldulás, nem a pénzért teszem, csak hogy valamit ehessenem, mert mindjárt éhen halok!

— Ha csak enni akar, — mondta erre Van Ribber, — jöjjön be velem ide, hozatok önnek ételt.

De a férfi visszalépett s jajveszékő hangon panaszkolta, hogy olyan embert, mint ő, belépni sem engednek.

— Dehogy nem! Beengedik! — mondta Van Ribber, egy pillantást vetve az ajtó elé kifüggesztett étlapra. — Mily rendkívülien olcsó! Beefsteak például csak 15 cent! Menj csak be! — tette hozzá s hangjában volt valami, ami kényszerítette az embert, hogy akarata ellenére is vele menjen a vendéglőbe.

— Ez az ember közel van az éhenhaláshoz, — mondta Van Ribber egy nagyon közönséges kinézésű pinczérnek, — 24 óra óta nem evett. Hozzon mindent, amit kér.

Az éhes ember rosszkedvűen nézett maga

tén asszonyok és gyermekek sírnak és jajgatnak és várják a még vissza nem érkezett hajókat. A sebesültek száma már eddig is meghaladja a harminczat.

Az egész angol sajtó a legmélyebben fel van háborodva az eset miatt. A *Daily Chronicle*-ban *Fremantle* tengernagy a legerősebb intézkedésekre hívja föl a kormányt és azt mondja, hogy hadat kellene üzeni Oroszországnak, ha azonnal kielégítő fölvilágosítást nem ad és nyomban vissza kell hívni a brit követet, ha Oroszország haladéktalanul meg nem követi Angliát.

— **A horvát regnikoláris bizottság.** mint *Zágrábból* jelentik, tegnap délelőtt ülést tartott, amelyen *Pejacsevics* gróf bán is megjelent. Az elhunyt *Francisci* képviselő helyett az elnökséget *Josipovich* volt miniszternek ajánlották fel, ő azonban ezt nem fogadta el. Erre *Kussevich* képviselőt választották meg elnöknek. Ezután *Egersdorfer* előadó felolvasta az országgyűlésnek benyújtandó jelentést, a melyből kitűnik, hogy Horvátország bevételei 71 millió koronára rugnak. A jelentést két szavazat ellenében elfogadták.

— **Katonai kormányzó Dalmáciában.** Ismeretes a dalmát tartománygyűlési képviselők engesztelhetetlen állásfoglalása *Handel* báró helytartó ellen. akit semmiképp sem akarnak állásában megtűrni. *Zárából* most azt jelentik, hogy ott bizonyosra veszik a helytartó visszahívását és azt hiszik, hogy ismét katonai kormányzót fognak kinevezni. Az új katonai kormányzó alkalmasint *Csibulka* tábornok lesz.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefon-száma: 224.

elő, a pinczér pedig vigyorogva nyujtotta ki fejét a tálczája mögül s annyira szemtelen volt, hogy egy bizalmas pillantást vetett Van Ribberre, amit az irgalmas szamaritánus elértett s egy fél dollárt nyomott a pinczér kezébe. S az éhes ember tejet kért, de Van Ribber protestált ez ellen s ahelyett két beafsteaket rendelt sült krumplival, forró zsemlyékkel, két omlettel, kávéval és szalonnás sonkával.

— Az ördögbe! — kiáltott fel az éhes ember kétségbeesve, — minek tart ön engemet?

— Éhesnek! — felelte Van Ribber kifogástalan udvariassággal, — ellenkező esetben csalónak és ha netalán az utóbbi lenne, akkor rögtön átadnám a rendőrségnek.

Van Ribber elegáns magatartással a falhoz támaszkodott, látszólag a köröskörül levő hirdetések olvasta, tényleg azonban a tulajdonos álló rendőrt kísérte szemével. Az «Éhes» kétségbeesetten működött, százsor is elátkozva magát évés közben. Valahányszor egy tálat kiürített, Van Ribber sétatbotjával egy teli tányérra mutatott és az éhes kétségbeesett ábrázattal, kénytelen-kelletlen hozzáfogott annak az elfogyasztásához is.

Az emberek kaczagtak s a korcsmáros meglegedetten vigyorgott

— Mennydörgős mennykő! — mondta az éhes ember — egy egész évre valót ettem most. — Aztán Van Ribber felé fordult:

— Ön nagyon okosnak tartja magát, ugy-e bár? De ha ön tréfálni akar s mulattatására nem sajnál annyi pénzt kiadni, nem bánom, tegye. Azonban jól vigyázzon, nehogy éjjel találkozzam önnel, mert akkor nem jó vége lesz a dolognak.

És tajtékzó dühvel, ökleivel fenyegetőzve, az ajtó felé tartott.

— Egy percze! — kiáltotta Van Ribber. — Ön nem fizette ki a reggelijét!

LEGUJABB.

— *Táviratok és telefon-hírek.* —

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 25. A képviselőház mai ülésén *Perczel* Dezső elnökölt. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és az elnöki bejelentések után a Ház az *olasz provizoriumról* szóló törvényjavaslat tárgyalását folytatta.

Olay Lajos a javaslat ellen beszélt.

Kossuth Ferencz a francia szövegből magyarázza ki, hogy Olaszországgal nem ideiglenesen, hanem véglegesen szerződünk. Határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy a kormány terjessze a képviselőház elé a szerződést.

Tisza István gróf miniszterelnök azt feleli, hogy a diszkreczió tiltja a szerződés szövegének bemutatását. Egyébként pedig a javaslat érdekében van az országnak, kéri tehát annak elfogadását.

Papp Zoltán és *Visontai* Soma szóltak még ezután a javaslat ellen s ezzel az ülés véget ért.

Holnapi ülésén valószínűleg befejezi a képviselőház az olasz provizoriumról szóló javaslat tárgyalását, mire a Rábaszabályozásra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása következik.

Lukács expozéja.

Budapest, okt. 25. *Lukács* László pénzügyminiszter pénteken vagy szombaton tartja meg a képviselőházban expozéját.

Szász képviselők mozgalma.

Budapest, okt. 25. Képviselői körökben elterjedt hírek szerint a *szász* képviselők

— Nekem nincs fizetni valóm! Hogy jövök én hozzá? Ön hívott meg. Vagy nem? Én nem akartam reggelizni. Jó lesz, ha kifizeti, mert különben kidobják.

— Én adtam önnek — felelte Van Ribber csendesen — 75 centet, hogy reggelit vegyen magának. A számla 85 centre rug. Más járókelők szintén adtak önnek valamit. Önnél elég pénznek kell lenni, tehát fizessen, különben idehivatom a rendőrt s odavitetem, ahova való!

— Előbb kapja meg azonban a jutalmát, — lihegte az individuum harcra készen.

Van Ribber a pinczérhez fordult.

— Legyen szives, hívja ide azt a rendőrt. A pinczér az ajtó felé sietett, az éhes ember szintén. A markos pinczér azonban galléron ragadta s nem engedte ki kezei közül.

— Eresszen el, — kiáltotta, — akkor fizetni fogok.

Az összes vendégek felugrottak s körülállták, hogy láthassák, mint fizeti meg a pinczérnek a 85 centet. Ezenkívül még 10 centje maradt neki.

— Ön még semmi borraivalót nem adott a pinczérnek! — mondta szigoruan Van Ribber s botjával a magános 10 centre mutatott.

— Nem is adok soha! — nyögte.

— De igen! — felelte Van Ribber, — adja rögtön oda, ami őt megilleti — különben . . .!

Az éhes a pénzdarabot a pinczér kezébe nyomta, Van Ribber pedig mosolyogva megfordult s a csodálkozó tömegben keresztül kietett az utcára.

— Ugy hiszem, — mondta Van Ribber később, midőn a klubban kalandját elmesélte egyik barátjának, — hogy az az ur eltávozásom után visszakövetelte a borraivalót a pinczértől, mert nagyon hirtelen hagyta el a helyiséget, úgy hogy a lába sem érte a földet.

viselők ki fognak lépni a szabadelvű-pártból, ha a törvényhozás a népoktatás reformjáról szóló törvényjavaslaton a szászokra nézve kedvező változtatásokat nem tesz. A szász képviselők végleg még nem foglaltak ugyan állást ebben a kérdésben, de legközelebb tanácskozást fognak tartani és ki fogják fejteni álláspontjukat.

Körber utazása.

Bécs, okt. 25. *Körber* dr., osztrák miniszterelnök ma Budapestre utazott.

Montecuccoli gróf Budapesten.

Budapest, okt. 25. A képviselőház mai ülésének végén nagy feltűnést keltett a Házban *Montecuccoli* gróf tengerészeti főparancsnok megjelenése, aki teljes díszben szárnysegédével jött el az ország-házába és előbb *Tisza* István gróf miniszterelnöknél, majd *Perczel* Dezső házelnöknél tisztelgett.

Kinevezés.

Budapest, okt. 25. A pénzügyminiszter *Dávid* József fiúmei fővámszédővé, *Pankovics* Mátyás fiúmei fővámtisztet pedig ellenőrré nevezte ki.

Képviselők párba.

Budapest, okt. 25. *Várady* Károly és *Wolfner* Tivadar országgyűlési képviselők a már ismertetett ügyből kitolyólag tegnap este tíz órakor kardpárbaft vitak. Egyszer csaptak össze igen hevesen. Az összecsapás három perczig tartott s *Várady* oly erős vágást kapott a szájára, hogy *alsó ajka az állág meghasadt*. A segédek nem vették rögtön észre a sebesülést és nem szüntették meg a viaskodást. Ekkor *Várady újabb vágást kapott*, még pedig olyan erőset, hogy *összerogyott*. Orvosa, *Farkas* László dr. Rókus-kórházi főorvos rögtön hozzája sietett és bevarrta sebet. *Wolfner* a jobbkezén és jobb alkarján kapott kisebb karcolást. A felek nem békültek ki.

Az angol hajóraj Velenozében.

Velence, okt. 25. Tegnap este a San Marco-rakodóparton óriási néptömeg gyűlt össze, hogy az angol hajóraj tisztelére adott ünnepélyt végignézze. A városi zenekar egy hajón játszott a *Surprise* tengernagy hajó közelében, melyen *Domville* tengernagy *Palumbo* tenger-nagynak és a városi hatóságok fejének bankettet adott. A tengernagyok kölcsönösen felköszöntötték az angol és olasz királyt. A *Surprise* ma délután 2 órakor felszedi horgonyait és a kikötőn kívül horgonyzó pánzeloshajókhoz csatlakozik, a melyekkel együtt szerdán reggel Pólába indul. A czirkálóják és a torpedóhajók szerdán reggel Fiuméba indulnak és onnan továbbmennek Korfuba és Mal-tába.

Kettős halálos ítélet.

Szabadka, okt. 25. Az itteni esküdt-bíróság tegnap *Csetnek* Mihály és *Német* István magyar-kanizsai legényeket gyilkosság miatt *kötél által való halálra ítélte*.

Az orosz-angol bonyodalom.

London, okt. 25. Az orosz nagykövet, aki szabadságon volt, tegnap este visszaérkezett ide. A pályaudvaron összegyűlt tömeg a nagykövet megérkezésekor *ellenes tüntetést rendezett* és néhány suhancz *kövel dobálta meg a nagykövet kocsját.*

Hull, okt. 25. A polgármester a város nevében táviratot intézett *Balfour* miniszterelnökhöz, amelyben a kormányt arra kéri, hogy vegyen teljes elégtételt az oroszok által elkövetett sérelmekért és gondoskodjék, hogy újabb orosz túlkapások ne történhessenek.

London, okt. 25. *Edvárd* király a hulli polgármesternek 200 guineát küldött az orosz hajóraj áldozatai számára.

Portsmouth, okt. 25. Tegnap este a tenger felől mintegy 25 mérföldnyi távolságból *ágyutüz hallatszott.* Éjjelkor kiindult innen az admirálisnak egy vontatóhajója. A tüzelés az egész városban nagy izgatottságot keltett. Azt hiszik azonban, hogy az orosz hajók csak jelöléseket váltottak egymással.

London, okt. 25. A külügyminiszter a hulli és grimsby-i halászok képviselőivel érintkezésbe lépett, akiktől az orosz hadihajók támadásáról pontos értesülést nyert. Ez értesülések alapján az orosz kormány nál sürgős felszólalást tettek, azzal a megjegyzéssel, hogy az angol kormány a kérdés elintézésére nem hajlandó haladékat adni.

Kiel, okt. 25. A révkalauzok, akik a balti-tengeri hajórajt vezették és most ide visszatértek, azt beszélnek, hogy az orosz hajókon annyi ember van, hogy igen soknak nem jut függőágy. Állítólag 34-re rug az elindult hajók száma, míg több hajó Libauban és Revalban visszamaradt tatarozás végett.

London, okt. 25. Itt mindenki egyetért abban, hogy az oroszok eljárása, melyet a vezetés hiányos voltának tulajdonítanak, a brutalitás jellegével bír ugyan, de politikai jelentősége nincs. Diplomáciai körökben a hirt eleinte koholmányoknak tartották. Midőn aztán megerősítést nyert a hír, bizonyos körökben azt hitték, hogy Oroszország ilyen módon akár más hatalmakat is a konfliktusba belekeverné. Az eset illetévaló értelmezését azonban hamar elejtették. Most az a hír kapott lábra, hogy a veterán tisztek ittias állapotban voltak. Mindazáltal azt hiszik, hogy az angol kormány erélyesen fog fellépni Oroszországgal szemben, melytől egyelőre haladéktalanul magyarázatot fog követelni.

Páris, okt. 25. Az itteni diplomáciai körökben a balti hajóraj szerencsétlen tévedését az összes orosz parancsnokok és tengernagyok beteges bizalmatlanságának tulajdonítják, amennyiben az oroszok mindenütt japán kémeket vélnek látni. Az orosz parancsnokok abban a meggyőződésben vannak, hogy japán tisztek halászoknak öltözve már a háború kitörése előtt — az Oroszországgal való háború tudatában — merényletet szándékoztak elkövetni az európai vizekben

lévő orosz hajóhad ellen. A japánok kémkedésének székhelye Stockholmban volna. A kémek állítólag megkísérelték kereskedelmi és halászhajókat bérelni, hogy az orosz hajóhadat az Északi tenger beáratánál torpedókkal megtámadhassák. Az orosz parancsnokok óvatossága annyira ment, hogy a szorosokon való áthajózás előtt felderítő hajókat küldtek előre. Az Északi tengeren ez a veszélyt gyanító óvatosság elérte tetőpontját. Részben e folytonos rettegés, részben a kód miatt az oroszok valószínűleg nem vették észre a halászok jeladásait. Lehetséges — itt így beszélnek — hogy az angolok nem értették meg az első lövések jelentőségét, melyek vaklővések lehettek és amelyekkel az oroszok felvilágosítást kértek. E körülményeknél fogva az itteni diplomáciai körök azt tartják, hogy az esetnek nem lesznek súlyosabb következményei, hanem az ügy diplomáciai uton békés megoldást fog nyerni.

A háború.

Szent-Pétervár, okt. 25. *Szaharov* tábornoktól tegnap a következő távirat érkezett: Ma végezték be a Putilov-dombokon vívott ütközetben elesett japánok eltemetését, ami katonai pompával folyt le. Egészen 1500 halottat temettek el. Sok japán halott hever még temetlenül a hadállásunk előtt fekvő területen.

London, okt. 25. *Tokióból* táviratozák: *Ojama* tábornagy jelenti, hogy az utolsó ütközetben foglyul esett oroszok száma pontosan 709 emberre rug. A 13.333 orosz elesett közül 5200 a jobbszárnyhoz, 5603 a balszárnyhoz és 2530 a derékhadhoz tartozott.

A munkások Lueger ellen.

Bécs, okt. 25. A szocziáldemokrata munkások tegnap hét népgyűlést tartottak, amelyeken állást foglaltak *Lueger* polgármester ellen, ismert nyilatkozata miatt. A gyűlések után »*Pfuj Lueger!*« kiáltások között tömegesen bejárták az utcákat. A Margarethenben tartott gyűlésen kétezernél több munkás vett részt, akik a gyűlés után zajosan tüntettek a polgármester ellen. A kivonult rendőröket kövel dobálták meg. Végre is a rendőrség kardlappal kergette szét a tüntetőket. Sok embert letartóztattak.

Egy család pusztulása.

Szeged, okt. 25. *Gyenes* Mihály szegedi tanyai gazda feleségét, *Temesvári Juliannát* agyentlőtte, majd az apósát, *Temesvári Józsefet* több lövéssel súlyosan megsebesítette, végül pedig *főbelőtte magát.* A vérengző ember szörnyethalt. Tettének oka családi porpatvar.

Bányászok szerencsétlensége.

Essen an der Ruhr, okt. 25. Az egyesült *Salzer* és *Leonhard*-tárnában tegnap az egyik felvonó lezuhanása következtében nagy szerencsétlenség történt. *Huszonnégy* bányász részben életveszélyesen, részben kevésbé súlyosan megsebesült.

KÜLÖNFÉLE.

— **Olvasóink figyelmébe.** Lapunk egyes példányai ezentul mindig kaphatók az *Ivanich-féle* hírlapelárusító üzletben, *Via Riva 6. szám* és a *Corsia Deck 34. szám* alatt levő dohánytőzsdében (a Hungária-szálló és a Csizmás-féle fióküzlet között).

— **Az angol hadihajók látogatása.** A földközi tengeri angol hajóhad, amely most Velenczében van, holnap, szerdán reggel indul el onnan és egy része *Domville* tengernagy parancsnoksága alatt Pólába megy, a másik része pedig ellátogat Fiuméba. A kikötőnkbe érkező hajóraj a *Venerable*, *London*, *Downton* hadihajókból s a *Hussar* avizögözösből fog állani *Custance* altengernagy parancsnoksága alatt. Az angol hajók holnap a déli órákban érkeznek ide és a parancsnokló tengernagy fogadására egy diszszázad fog zászlóval az *Adamich*-mólóra kivonulni. A hajóraj október 29-ig marad itt és innen *Korjuba*, majd *Maltába* megy.

— **Ellenőrzési szemle.** A városi kaszárnyában tegnap kezdődött az ez idei ellenőrzési szemle a közös hadsereg és a haditengerészet tartalékosai számára (beleértve az egyéves önkénteseket is), akik Fiume és környékéhez tartoznak és kiknek vezetékeve N-Z betűvel kezdődik. A pótsemlét november 14., 15. és 16. napján fogják megtartani.

— **Fiumei torpedók szállítása.** A fiumei *Whitehead*-féle torpedógyár — mint értesülünk — ma egy vagon torpedót indított útnak Szentpétervárra czimezve. Ezt a szállítást még több kocsirakomány fogja követni. A torpedókat gyorsárúként szállítják és maga a fuvardíj az orosz határig körülbelül 2000 koronára rug kocsirakományonként.

— **Fiume új polgára.** *Slauinig* Péter magánhivatalnok tegnap délelőtt 11 órakor letette a városi polgári esküt *Bellen* András dr. alpolgármester, *Milcenich* Péter és *Suppancick* József városi képviselők jelenlétében.

— **Baróthy kilátásai a soproni színházra.** *Sopronból* jelentik, hogy ott nagyobb szabású mozgalom indult meg a magyar színház állandósítása érdekében. E mozgalom barátai *Baróthy* Rezsőt, a pozsonyi színháznak nálunk is ismert titkárát jelölik a soproni színház igazgatójául. *Baróthy* megválasztása csaknem bizonyosra vehető, amely esetben a magyar színház állandó otthon nyer Sopron városában. A pályázat feletti döntés e hónap 27-ére várható. A színházra csak ketten pályáztak: *Baróthy* Rezső és *Nádassy* József pécsi színházgató. A döntés elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

— **Sztrájk.** A sebenicói Steinbeiss-czég munkásai sztrájkba léptek és napszámfelemelést követelnek. A sztrájkolók kétszázon felül vannak. *Dorbich* szocialistavezér azonnal Sebenicóba utazott. A Steinbeiss-czégnek Fiumében is van fióküzlete.

— **Jenner büntetésének,** *Pflick* Lajosnak itteni szereplését a rendőrség most már a legaprólékosabb részletekig kiderítette. *Pflick* szeretője, *Auer* Viktoria e hó 6-án, *Pflick* és *Gottstein* pedig 9-én érkeztek Fiuméba. Tizennegyediken *Pflick* és kedvese *Weissdorfb*a utaztak ahonnan három napi távollét után visszatértek városunkba. Lakást *Fender* öntőmesternél vettek és a lakbért-elutazásukkor nem fizették meg. *Pflick* Jennertől több képes levelezőlapot kapott Bécsből, többek között egyet, mely a Szent István-tornyot ábrázolta. A fiumei rendőrség a múlt vasárnap táviratot intézett Bécsbe, melyben az ottani rendőrséget értesítette, hogy *Stocker* Béla gépész jelentette fel *Pflick*et, a nagy sikkasztás bűnrészesét.

A fiemei rendőrség intézkedései — mint ismeretes — teljes eredménnyel jártak. Tegnap *Stocker* gépész megjelent a rendőrségnél, ahol azt kérte, hogy a bécsi rendőrséget arról informálják, hogy 5 az 1000 korona díjon felül még a megkerült összeg öt százalékára is igényt tart. A rendőrség *Stocker* kívánságáról jegyzőkönyvet vett től és a bécsi rendőrséget ily értelemben informálta.

— **Munkások vasuti jegykedvezménye.** Nemrégiben létesült *Abbasia* közelében *Goldner* József dr. budapesti orvos vezetése alatt a betegpénztárak tüdő-, szív- és idegbajos tagjai részére a Munkások Klimatikus Gyógyító Telepe. Most *Hieronimi* Károly kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy mindazokat a munkásokat, kiket betegpénztárak az ország bármely helyéről a gyógyító telepre küldenek, féláru vasuti jeggyel szállítsák Fiuméig s vissza. A miniszteri leirat a jegyek érvényességét három hónapban állapítja meg.

— **Felmondás nélkül nem lehet sztrájkolni.** *Hieronimi* Károly kereskedelemügyi miniszter tegnap igen üdvös rendeletet bocsátott ki, melyben elismeri ugyan, hogy a munkásoknak jogukban van kedvezőbb munkafeltételek elérésére törekedni, de határozottan kimondja, hogy a munkásnak nem áll jogában az elvállalt munkát tetszése szerint bármikor félbehagyni. A rendelet idevágó része lényegében a következő:

Ha a munkás a megállapított munkafeltételeket nem találja már megfelelőeknek, módjában áll munkáját a *felmondási határidő pontos betartása mellett* beszüntetni, ami ellen még az esetben sem emelhető kifogás, ha a munkások a munkaviszonyt tömegesen, összebeszélés folytán mondják föl.

Ha azonban a munkások akár egyenkint, akár összebeszélés folytán tömegesen, a törvény rendelkezése, a munkarend, vagy a meg egyezés ellenére, a fölmondási határidő betartása nélkül a munkaviszonyt megszakítják, ez jogosulatlan felbontásból származó, a munkásra, illetőleg munkásokra háruló jogkövetkezmények nem vesztik el érvényüket.

Ebből önként folyik, hogy azzal a munkással szemben, aki a törvény 92. §-ában, a munkarendben, vagy a szabad egyezkedés alapján létrejött megegyezéssel megállapított *felmondási határidő mellőzésével*, tehát jogosulatlanul lép ki a munkából, akár egyenkint, akár összebeszélés alapján tömegesen történik is ez, az 1884. évi XVII. törvényzikk 159. §-a nyer alkalmazást. A törvény ezen hivatkozott szakasza természetesen minden egyes munkással szemben külön alkalmazandó és minden munkásra nézve külön állapítandó meg, hogy a kölcsönös megegyezéssel létrejött munkaszerződés ellen vétett-e. Tömeges eljárásnak helye ez esetben nem lehet.

— **A via del duomói vérengzés.**

Gacesa Milos vámszedő állapota — kit e hó 19-én a Via del Duomo 8. számú ház második emeletén *Pezeli* Márk napszámos késsel megsebesített — javulófélben van és az orvosok remélik, hogy ha komplikációk nem állnak be, úgy 14 nap múlva elhagyhatja a kór-

házat. A tetteit tegnap délután hallgatta ki *Keömley* Pál törvényszéki vizsgálóbíró. Pezelt azután a rendőrségi fogházból a törvényszék börtönébe kísérték.

— **Az anthropometria alkalmazása bankhivatalnokokra.** Az *Archives d'anthropologie criminelle* hirdása szerint Londonnak minden nagyobb bankjában minden létező bankhivatalnokot anthropometriailag megmérnek, lefényképeznek s az anthropometriai jegyzéket a fényképpel együtt megőrzik. Ennek az intézkedésnek preventív hatása van, mert visszariasztja azt a pénzkezeléssel megbízott hivatalnokot, akinek esetleg hűtlen kezelésen jár az esze. Fontolóra vették, vajjon ez az intézkedés ne terjesztessék-e ki az összes államhivatalnokokra is, amennyiben ezek pénzkezeléssel vannak megbízva. Nem ajánljuk azért senkinek, hogy nálunk Magyarországon ehhez hasonló propozíciókkal álljon elő. Elvégre fordulnak elő visszaélések itt is, de ilyen megsegényítő rendszabályoknál még nem tartunk. A másik intézmény, amely Londonban gyakorlatban áll, szintén alig ajánlható, hogy t. i. minden személy megvizsgálása alkalmával kimerítően tudakozódjanak az illető előélete felől, különösen abban a tekintetben, hogy a családban voltak-e már büntetett előéletű egyének és minő büntetéseket követtek el? Ez az intézkedés nagyon megsegényítő, nem sokat érne, hazugságokra vezetne és könnyen a különben tehetséges és feddhetetlen ember nem-alkalmazására vezetne.

— **Irredentista olasz diákok elitélése.** Tavaly nyáron történt, hogy az udinei kiállítás alkalmával a *Corda Fratres* diákszövetség kongresszust rendezett, amelyen ausztriai olasz diákok is jelentek meg. A kongresszus végül heves nemzetiségi tüntetésnek volt színhelye, melyen a triezsi olasz diákok is megjelentek és állítólag ők is éltették *Viktor Emánuel*t, mint Tirol és Isztria királyát. A triezsi törvényszék azokat a diákokat, kik e tüntetésnél jelen voltak, pörbe fogta. Ügyükben most tartották meg a végtárgyalást és ámbár a diákok azzal védekeztek, hogy ők csak jelen voltak az osztrákellenes tüntetések-nél, de azokban részt nem vettek, a törvényszék *Forti* Aldót két havi, *Castelbolognese* Renátot és *Valle Ricardót* másfél havi, *Brumatti* Giuseppét és *Petronio* Giovannit egy havi, *Rossi* Tascót háromheti, *Bressan* Carlót pedig két heti fogházbüntetésre ítélte. Az ítélet Triest olasz lakossága körében nagy felháborodást keltett. Az elítéltek mind felebbezték az ítélet ellen.

KÖZGAZDASÁG.

— **Az osztrák Lloyd cukortarifája.** Az osztrák Lloyd tudvalevőleg az olasz és török hajóstársaságok versenye következtében a cukortarifát a *Levantéba* 80 centimetre, sőt még lejjebb szállította. Mikor a versenyben a Lloyd győztes lett, szeptember 1-ével ismét felemelte a szállítási díjakat. Az új fuvardíjakat azonban a cukorgyárosok ellenezték, mire legelőször is a Szmirnába és Konstantinápolyba való szállítás díját 175 centimerről 155-re szállították le. Most a Lloyd újabb engedélyt is tett és kedvezményes tarifát

engedélyezett Indiába való szállítmányok részére is, mely kedvezmények azonban bizonyos feltételekhez vannak kötve, melyek által a Lloyd az Indiába exportált cukorszállítmányok nagyrészét magának biztosítja. A Lloyd ugyanis tudomásul adja, hogy az Indiába szállítandó cukor tarifáját 14 shillingről 12 shillingre szállítja alá. Ebben a kedvezményben azonban csak oly szállítók részesülnek, akik kötelezik magukat, hogy 1904 október 1-től 1905 szeptember végéig legalább 10,000 tonnát feladnak. A szállítóknek *„fob Triest”*, azaz költségmentesen szállítva a vevő által választott hajó fedélzetére, csak akkor szabad eladni, ha a választás egy Lloyd-hajóra esik.

— **Az aruk belforgalma Ausztria és Magyarország közt.** Hivatalos kimutatók szerint következő volt az árubelforgalom Ausztria és Magyarország között 1904. szeptemberben: Bevitel Magyarországból 86·8, kivitel Magyarországra 96·3 millió korona értékű. A múlt év megfelelő havával való összehasonlítás azt eredményezi, hogy a bevitel tömege csökkent, ami főképen a gabona, liszt stb. árucsoport újból bevitelére vezethető vissza. Januártól szeptemberig bezárólag Magyarországból való bevitel értéke 673·1 millió korona (+ 16 millió), a Magyarországra való kivitel értéke 710·4 millió (+ 37·5 millió korona). Az 1904. január-szeptemberi ideiglenes kereskedelmi mérleg szerint Ausztriának 34·3 millió koronás aktívuma van (a múlt évben 12·3 millió korona volt).

Idegenforgalom Fiumében.

Ma érkezett idegenek:

Európa szálloda. Schönfeld Alfréd Triest. — Boldinger S. Stuttgart. — Maahs T. Aussig. — Hoffmann R., Hirsch Leo, Treisager Ignác Bécs. Fleischmann Mór Grác. — Weisz Lajos Nagy-Kanizsa. — Eggenberger A. Budapest. — Cronter W. B., Gouldung I. S. London. — Tonetti G. T. Fianona. — Grünwald József Debreczen. Hirsch Gyula Triest.

Déák szálloda. Petz Raimund, Nell Ferdinánd Leoben. — Markus Pál, Szász Ede, Frank Géza Budapest. — Mervosz N. és neje Jarosláv. — Dr. Peischl József, Krauss János, Pohanka Oszkár, Rekásy S., Matura Frjoes Bécs. — Dr. Mihajlević V. Spalato. — Simek Ottokár Bilek.

Lloyd szálloda. Canetto Artur, Schwarz G. Triest. — Wertheimer Tivadar, Envidy I. dr. Budapest. — Stromer Ferencz és neje Zenovic. — Hecimovic József, Vojcina A. Goszpics. — Wries Géza Mitrovicza. — Tink Jozsef Delnicza. — Gyarmathy Emil, Strasser István Karlóca. — Lantic M. Belgrad. — Milic Ivo Zadar. — Montag Emil Bécs. — Langer József Drága.

Hungária szálloda. Dobó István Budapest. — Wollinger Rikárd Brün. — Kugelberg Zoltán, Schleifer Bécs.

De la Ville szálloda. Fogel Adolf Budapest. — Zalogh S. Eszék. Kühleiber Todor Talya.

Quarnero szálloda. Bergaul Ferencz Laibach. — Vlassek Amália Budapest. — Klein Ignác Bécs. — Weisz Jákab Prossnitz. Stumer Lajos Bécs.

Zennel van szerencsém a nagyrédmű közönség becses tudomására juttatni, hogy a

Budapesti KOVALD PÉTER és FIA, cs. és kir. szabadalmazott
kelme- és szörme-festő, vegytisztító és gőzmosó gyáranak képviselőjét az itteni piacon átvetem.

		-tól -ig		Vegytisztítási árak: -tól -ig				-tól -ig			
Egyszerű selyem ruha	Kor.	5	8	Női tavaszi kabát vagy gallér	Kor.	2	8	Flanell takaró	Kor.	2	4
Diszes selyem ruha	"	8	12	Báli belépő	"	2	40	1 m. szőnyeg	"	80	2
Diszes menyasszonyi vagy estélyi ruha	"	12	30	Férfi öltöny	"	4	5	1 kg. butorszövet	"	120	3
Selyem blouse	"	1	60	Szalon-, frakk vagy tenisz öltöny	"	5	6	1 pár fehér csipke függöny	"	120	160
Selyem derék	"	2	40	Felöltő	"	3	5	1 pár crème vagy színes csipke függöny	"	140	2
Szővet ruha	"	5	7	Téli kabát	"	4	8	1 pár túll vagy horgolt függöny	"	160	3
Szővet ruha selyem beléssel	"	6	10	Selyem vagy bársony mellény	"	1	160	1 csipke vagy túll stoor	"	80	120
Szővet blouse	"	1	60	Nyári mosó mellény	"	60	80	1 pár szövet vagy bársony függöny	"	3	10
Szővet derék	"	2	3	1 pár férfi vagy női keztyű	"	—	30	Szörme labszőnyeg	"	2	8
Szővet alj	"	3	6	Báli keztyű	"	50	120	Szörme belépő	"	5	10
Selyem alj	"	4	8	Féher bőrczipő	"	120	3	Szörme gallér vagy boa	"	2	4
Egyszerű mosó ruha	"	3	60	Férfi nyakkendő	"	20	40	Szörme karmantyu	"	120	3
Diszesebb batiszt ruha	"	5	8	Asztal- vagy ágyszerítő	"	2	5	1 ko. ágytoll	"	—	80
Női téli kabát vagy gallér	"	3	10	Vattirozott paplan, szövet vagy selyem	"	3	8				

Amidőn ezen újabb vállalkozásomat a. n. é. közönség figyelmébe ajánlom, számos megbízását kérem és vagyok kiváló tisztelettel
WALDMAN N. Via Ponte 1.

Telefon szám 358.

„Adria“ magyar kir. tengerhajózási részvénytársaság.

Atlanti szolgálat.

1904. október havában az alant felsorolt első osztályú gőzösök vagy ezek helyettesei fognak Fiuméből az alant megjelölt irányokban és külföldről hazafelé indítani, feltéve, hogy rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meteket meg nem akadályozzák:

KIVITEL			BEHOZATAL			
Hová	Gőzös	Kelet	Honnan	Hová	Kelet	
New-York	»Slavonia«	6	Bordeaux	Fiume	»Baross«	25/IX-5/X
Liverpool ¹⁾	»Tyria«	1-10	Rotterdam	»	»Bathori«	25/IX-5/X
Rotterdam, Antwerpen ²⁾	»Duna«	5-15	London	»	»Deák«	25/IX-5/X
Hull, Newcastle o/T	»Austria«	5-15	Rouen	»	»B. Kemény«	1-10
Liverpool ¹⁾	»Flaminian«	5-15	Glasgow	»	»Szent István«	1-10
Rouen	»Stefánia«	10-20	Liverpool	»	»Algerian«	1-10
Hamburg ¹⁾	»Lusitania«	10-20	Rouen	»	»Zichy«	1-10
London ¹⁾	»Jago«	10-20	Rotterdam	»	»Andrássy«	5-15
Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro			Hamburg	»	»Pergamon«	5-15
Santos [*]	»Nagy Lajos«	20	Bordeaux	»	»Szécheny«	10-20
New-York	»Pannonia«	20	Liverpool	»	»Brescia«	10-20
Bordeaux [*]	»Balaton«	15-25	New-York	»	»Ultonia«	18
Lissabon ¹⁾ , London	»Kolozsvár«	15-25	Glasgow	»	»Tisza«	15-25
Liverpool	»Aleppo«	15-25	Westhartleppol	»	»Matlekovits«	15-25
Glasgow [*]	»Baross«	21-31	Liverpool	»	»Palermo«	15-25
Rouen [*]	»Bathori«	21-31	London	»	»Syria«	15-25
Hamburg ¹⁾	»Venezia«	21-31	Hamburg	»	»Soederhamn«	15-25
Liverpool ¹⁾	»Bulgarian«	21-31	Rouen	»	»Kálmán király«	21-31
Hull, Newcastle o/T	»Ebro«	21-31	Hull, Newcastle o/T	»	»Volturno«	21-31
Rotterdam, Antwerpen	»Szeged«	25/X-5/XI	Buenos Ayres	»	»Tibor«	25 X-5 XI
			London ¹⁾	»	»Murillo«	25 X-5 XI
			Liverpool ¹⁾	»	»Pavia«	25 X-5 XI

A *-gal megjelölt viszonylatban a gőzös **Triesztet** is érinti.

Átrakodó szolgálat közvetlen hajóraklevelek alapján a felsorolt kiindulási kikötőkből az összes földközi és adriai tengeri kikötőbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletindiai, kínai és japáni vonalaira.

¹⁾ Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse, illetőleg hogy ezt a járatot ne teljesítse vagy későbbre halasztssa.

Középtengeri szolgálat.

FIUME—MALTA—OLASZORSZÁG—DÉL FRANCZIAORSZÁG—SPANYOLORSZÁGI vonal.

Fiuméből: »Rákóczy« október 6-án, »Lederer Sándor« 13-án, »Szent László« 20-án, »Kassa« 27-én.

Valenciából: »Kassa« október 5-én, »Zrinyi« 12-én, »Mátyás király« 19-én, »Rákóczy« 26-án.

TYRRHENI VONAL.

Az első osztályú gyorsgőzös **ÁRPÁD** minden szerdán délben **Marseilleből Genuába** indul és pedig 1904. október 5-én, 12-én, 19-én és 26-án. Minden csütörtökön este 8 órakor **Genuából Nápolyba**. Minden szombaton délután 4 órakor

Nápolyból Marseillebe és pedig 1904. október 1-án, 8-án, 15-én, 22-én, és 29-én

FIUME-ÉSZAKAFRIKAI vonal. Fiuméből: indul »Adria« október 6-án, »Szápáry« 20-án.

Tangerből: indul »Szápáry« október 3-án. »Adria« 17-én, »Szápáry« 24-én.

„Adria“ magyar kir. Tengerhajózási részvénytársaság. - Fiume.

FIUME - NEWYORK

közvetlen összeköttetés Ejszak - Amerikával.

A „Cunard Line“ angol hajózási társaság gőzöseivel. Vezérigazgatóság a magyar korona országai részére: „Adria“ m. kir. Tengerhajózási r. t.

III. osztályú menetjegyek

Fiumétól Newyork-ig

Beleértve a hajón való étkezést és a kétnapos ellátást Fiumében

➔ **180 Korona** ➔

Legközelebbi gőzösök indulnak:

„Ultonia“ novemb. 10.^{én} - „Slavonia“

novemb. 24.^{én} - „Pannonia“ deczemb. 8.^{án}

A **fiumei kivándorlási iroda** (Via Alessandrina) készséggel és díjtalanul szolgál mindazon fölvilágosítással, melyre a kivándorolni szándékosoknak szükségük van.